

Извештај о спроведеној анализи ефеката

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Предметна област у досадашњем периоду није била регулисана посебним подзаконским актом. На наведену категорију споразума примењивале су се одредбе Закона о заштити конкуренције и одредбе Уредбе о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране („Службени гласник РС“, број 11/2010).

Рестриктивни споразуми су у складу са Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/2009 и 95/2013 – даље у тексту Закон) забрањени и ништави, осим у случајевима изузећа од забране који су предвиђени Законом.

Поједини рестриктивни споразуми могу бити изузети на захтев учесника у рестриктивном споразуму (за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране), при чему подносилац сноси терет доказивања испуњености услова из члана 11. Закона. Садржина захтева за појединачно изузеће прописана је Уредбом о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране („Службени гласник РС“, број 107/2009).

Иначе, могућност добијања појединачног изузеће представља погодност за учеснике споразума у ситуацији када нису сигурни да ли је њихов споразум обухваћен групним изузећем, у смислу члана 13. Закона, или када није обухваћен групним изузећем али учесници сматрају да су испуњени законски услови из члана 11. Зајкона.

Одредбом члана 13. Закона, прописано је да се изузеће од забране рестриктивног споразума може се односити и на одређене категорије споразума (тзв. блок изузеће), ако су испуњени услови из члана 11. Закона и други посебни услови. Рестриктивни споразуми који испуњавају ове услове **не подносе се Комисији ради изузећа**. Влада одређује категорије споразума и ближе прописује поменуте посебне услове (члан 13. став 3. Закона).

Управо одредба члана 13. став 3. Закона, представља правни основ за доношење Уредбе о споразумима о поправци и одржавању моторних возила и о продаји резервних делова који су изузети од забране рестриктивних споразума.

Уредбом о споразумима о поправци и одржавању моторних возила и о продаји резервних делова који су изузети од забране рестриктивних споразума транспонују се одговарајуће правне тековине ЕУ, односно испуњавају се обавезе преузете другом ревизијом Националног програма за усвајање правних тековина ЕУ.

Припреми предлога предметне уредбе претходила је секторска анализа тржишта постпродајних услуга спроведена током 2016. године у оквиру пројекта реализованог у сарадњи са Републичким секретаријатом за јавне политике <http://www.kzk.gov.rs/sektorska-analiza-trzista-postprodajnih-usluga>, а истраживања је спровео Институт економских наука. Секторска анализа садржи закључке и препоруке, а једна од препорука је и доношење предметне уредбе.

Према подацима из спроведене анализе, процењена вредност тржишта продаје резервних делова за моторна возила у 2015. години је 440 милиона евра док је процена да је тржиште одржавања и поправки моторних возила преко 600 милиона евра.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

5) Која промена се предлаже?

Доношењем предметне уредбе омогућава се привредним субјектима да **сами процењују** да ли су њихови споразуми дозвољени са аспетка заштите конкуренције, а не као до сада да такве споразуме, подносе Комисији да у поступку појединачног изузећа цени њихову дозвољеност. На овај начин олакшава се пословање привредних субјеката, смањују се трошкови људских и материјалних ресурса и постиже се правна сигурност.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Доношењем уредбе олакшава се пословање привредних субјеката, смањују се трошкови људских и материјалних ресурса и постиже се правна сигурност.

Циљ уредбе је очување конкуренције независних сервисера на тржишту оправке и одржавања моторних возила, која је важна да би купци моторних возила добили квалитетније услуге оправке и одржавања по повољнијим ценама.

Као што је претходно наведено процењена вредност тржишта продаје резервних делова за моторна возила у 2015. години је 440 милиона евра док је

процена да је тржиште одржавања и поправки моторних возила преко 600 милиона евра.

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Према подацима из спроведене студије, у наведеној области послује велики број привредних субјеката (преко 2.100 привредних друштава и већи број предузетника) Реч је о комплексном и фрагментираном тржишту које чине привредни субјекти који послују на тржишту поправки и одржавања моторних возила и тржишту продаје резервних делова и то су првенствено овлашћени сервисери, самостални сервисери, ауто центри, дистрибутери као и трговци на велико и мало резервним деловим

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Комисија нема сазнања о искуствима земаља у окружењу. Познато нам је да у свим земљама чланицама ЕУ из нашег окружења (Хрватска, Мађарска, Румунија и Бугарска) постоји релевантни пропис којим је транспоновано одговарајуће законодавство ЕУ. Релевантне уредбе донете су и у Босни и Херцеговини и Црној Гори.

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Као што је напред наведено, предметном уредбом се олакшава пословање привредних субјеката, смањују се трошкови људских и материјалних ресурса и

постигне се правна сигурност. Уредба посебно регулише пострпродајно тржиште услуга продаје резервних делова и одржавања и оправке моторних возила. Анализом која је претходила изради уредбе, утврђено је да трошкови одржавања и оправке возила имају значајно учешће у укупној цени коштања моторних возила те је основни циљ да се очува конкуренција на предметним тржиштима како би купци добили квалитетне услуге по повољнијим ценама.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Обавеза доношења предметне уредбе преузета је другом ревизијом Националног програма за усвајање правних тековина ЕУ од 17. новембра 2016. године.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Уредба погодује привредним субјектима. Очекује се да учесници на предметном тржишту неће подносити захтеве за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране, односно да ће сами ценити испуњеност услова из Уредбе и чл. 11 Закона. **Очекује се да учесници на предметном тржишту неће подносити захтеве за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране, односно да ће сами ценити испуњеност услова из Уредбе и чл. 11 Закона.**

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

- 1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?
- 2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?
- 3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?
- 4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

- 5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?
- 6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?
- 7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?
- 8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Предметна уредба неће имати ефекте на јавне приходе и расходе. Као што је у образложењу предлога уредбе наведено, за њено спровођење нису потребна финансијска средства из буџета.

- 2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?
- 3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?
- 4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?
- 5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?
- 6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Доношење ове уредбе доноси корист привредним субјектима, као што је претходно и појашњено.

Могући су трошкови ангажовања екстерних сарадника ради измене уговорних одредби, као и ангажовања сопствених ресурса са истим циљем.

Одредбама члана 3. и члана 4. Предлога уредбе прописују се врста и садржина уговора који су изузети од забране, а одредбама члана 5. Предлога уредбе предвиђени су споразуми, односно ограничења у одредбама споразума због чега се као такви не могу изузети од забране.

Уредбом је предвиђено очување слободе добављача да ставља свој жиг или лого што је битно како би се независни сервисери и крајњи купци моторних возила лакше информисали о извору набавке оригиналног резервног дела.

Приступ изворима набавке оригиналних делова је врло битан за опстанак на тржишту независних сервисера који могу пружити једнако квалитетну услугу као и овлашћени сервисери, уколико имају могућност да уграђују оригиналне делова произвођача приликом оправке.

У наведеном смислу Предлог уредбе имаће позитивне ефекте на заштиту интелектуалне својине, као и на квалитет услуга које пружају учесници на предметним тржиштима.

Привредним субјектима се пружа могућност да сагледавајући наведене одредбе Предлога уредбе цене сопствене споразуме, односно да сами процењују да ли су исти изузети од забране у складу са предметном уредбом. Рестриктивни споразуми који испуњавају посебне услове из Уредбе и услове из члана 11. Закона **не подносе се Комисији ради изузећа.**

Приликом одређивања вредности предвиђене у члану 4. тачка 3) подтачка (2) Предлога Уредбе, имала се у виду специфичност, као и процењена вредност тржишта продаје резервних делова за моторна возила из 2015. године (440 милиона евра), односно процењена вредност тржишта одржавања и поправке моторних возила (преко 600 милиона евра), као и велики број привредних

субјеката који послују на овом тржишту (преко 2.100 привредних друштава и велики број предузетника).

Поред наведеног приликом припреме Предлога уредбе узета је у обзир регулатива ЕУ о изузећу вертикалних споразума од забране (Уредба ЕК 330/2010) према којој су предвиђени прагови од 50 милиона евра за удружења учесника и која предвиђа да посебне уредбе које уређују поједине специфичне области могу садржати и посебну регулативу.

Такође се имала у виду и потреба усклађивања осталог релевантног законодавства РС из области конкуренције са правни тековинама ЕУ.

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на

основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Имајући у виду циљ Уредбе, у ширем контексту, иста ће имати позитивне ефекте и на права потрошача. У том смислу, није ретка ситуација да привредни субјекти трошкове појединих поступака пред државним органима, али и трошкове ангажовања људских и материјалних ресурса преваљују на крајње потрошаче. Како предметна уредба исходује смањењем наведених трошкова, иста доноси и корист потрошачима.

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

ПРИЛОГ 8:

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

Није потребно.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не постоје ризици за спровођење ове уредбе.